

ՏԻԲԹԱՆԱՎԱՆ

ԱՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

Տաղանդների հանգույց

Շնչող համայնք

Կանաչ նորարարություն

Թիմ **SUPERNOVA**

Հունիս, 2022

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳԻՐ | Ստեփանավանն ունի հարուստ ժառանգություն, սակայն բախվում է լուրջ մարտահրավերների: Երիտասարդության ներգրավումը, կանաչ ներդրումները և առաջնությունը կօգնեն համայնքի վերածննդին

Իրավիճակ

- ✓ Հարուստ **բնություն**
- ✓ Պատմամշակութային վայրեր
- ✓ Վերականգնվող էներգիայի հնարավորություններ

Միտումներ

- ✓ Զբոսաշրջային **դիվերսիֆիկացում**
- ✓ **Կրթության** դերի բարձրացում
- ✓ Կանաչ **էկոհամակարգ**

Մարտահրավերներ

- Երիտասարդության բարձր **գործազրկություն**
- Տնտեսական ռեսուրսների **սակավություն**
- Տնտեսական արժեչղթաների բացեր
- **Զբոսաշրջային** իրազեկման պակաս

Ռազմավարություն

Տաղանդների Հանգույց

Կանաչ Նորարարություն

Շնչող Համայնք

Լուծումներ

1. **Ժամանցի** վայրերի ստեղծում
2. Ոչ ֆորմալ **կրթության** զարգացում
3. **Նոմադների** ներգրավում
4. **Աքսելերատոր** ծրագիր՝ մաքուր էներգիա
5. Մասշտաբային **էքսպոններ**
6. Մաքուր **էներգիայի** ներդրումներ
7. **Առողջարանային** և սպորտային ենթակառուցվածքներ
8. **Զբոսաշրջային** ենթակառուցվածքներ

Ազդեցություն

Մեկնարկային ներդրում՝ \$3.9 մլն

10 տարում

Տնտեսական աճ. **900%**
 Զբաղվածության աճ. **200%**
 Բնակչության աճ. **90%**

ՄՏԵՓԱՆԱՎԱՆ. ՆԱԽԱԲԱՆ | Համայնքը Հայաստանի հայտնի վայրերից է, առավելապես ճանաչված իր հարուստ բնությամբ և առողջարանային զբոսաշրջության հնարավորություններով՝ Դենդրոպարկի առկայությամբ

Առողջարանային տուրիզմ

Ստեփանավանը համարվում է **լեռնային առողջարան**, մայիս-հունիս ամիսներին սոճիների բույրը տարածվում է Դենդրոպարկում և ամբողջ քաղաքով, որը առողջարար է շնչառական խնդիրներով մարդկանց համար:

Մաքուր էներգիա

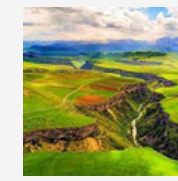
Ստեփանավանում/ շրջակայքում արդեն իսկ զարգանում է **արևային** պանելների և **հողմաշարժիչների** պրակտիկան: **Վերականգնվող** էներգետիկան ունի լայն հնարավորություններ

Կրթություն

Համայնքում վերջին տարիներին ի հայտ են եկել **ոչ ֆորմալ** կրթության նոր հնարավորություններ, օրինակ՝ **Արմաթ** ինժեներական լաբը, **ծրագրավորման** դասընթացներ:

Մշակույթ

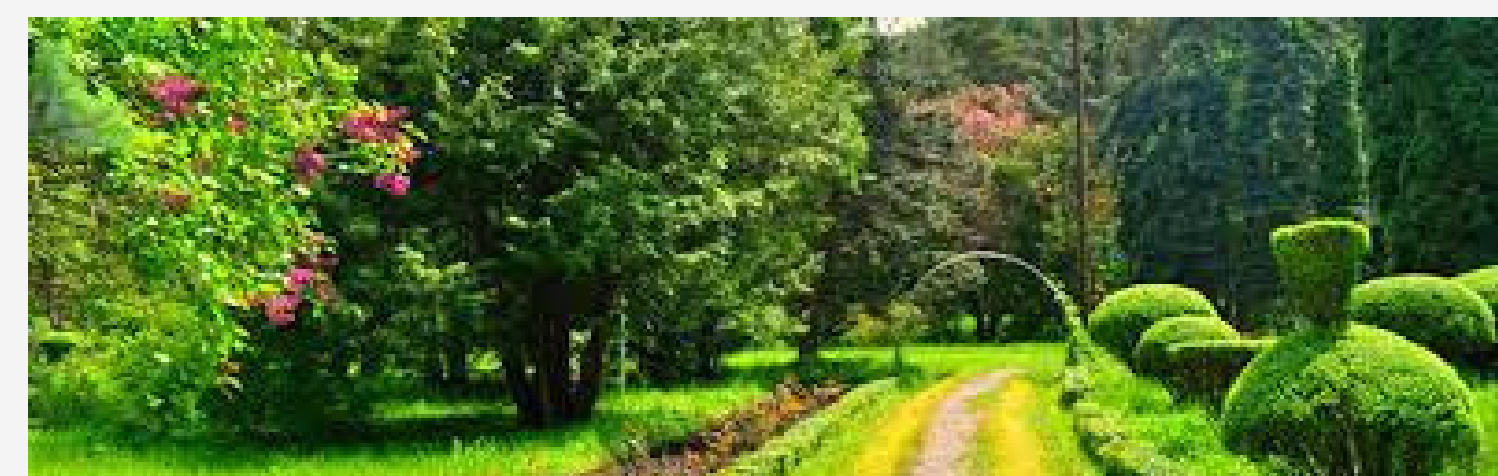

Հարուստ է **պատմամշակութային** զբոսաշրջային վայրերով: Օրինակ՝ Լոռի բերդ, Սուրբ Նիկոլայ հրաշագործ եկեղեցի, Կոմունիստների քարանձավներ և այլն:

Բիզնես

Գործում են փոքր և միջին ձեռնարկություններ, որոնց մեջ գերակշռում է **ծառայությունների**՝ առևտրի, սպասարկման և հյուրընկալության ոլորտը:

Ակնարկ

Միջազգային փորձ

Ռազմավարություն

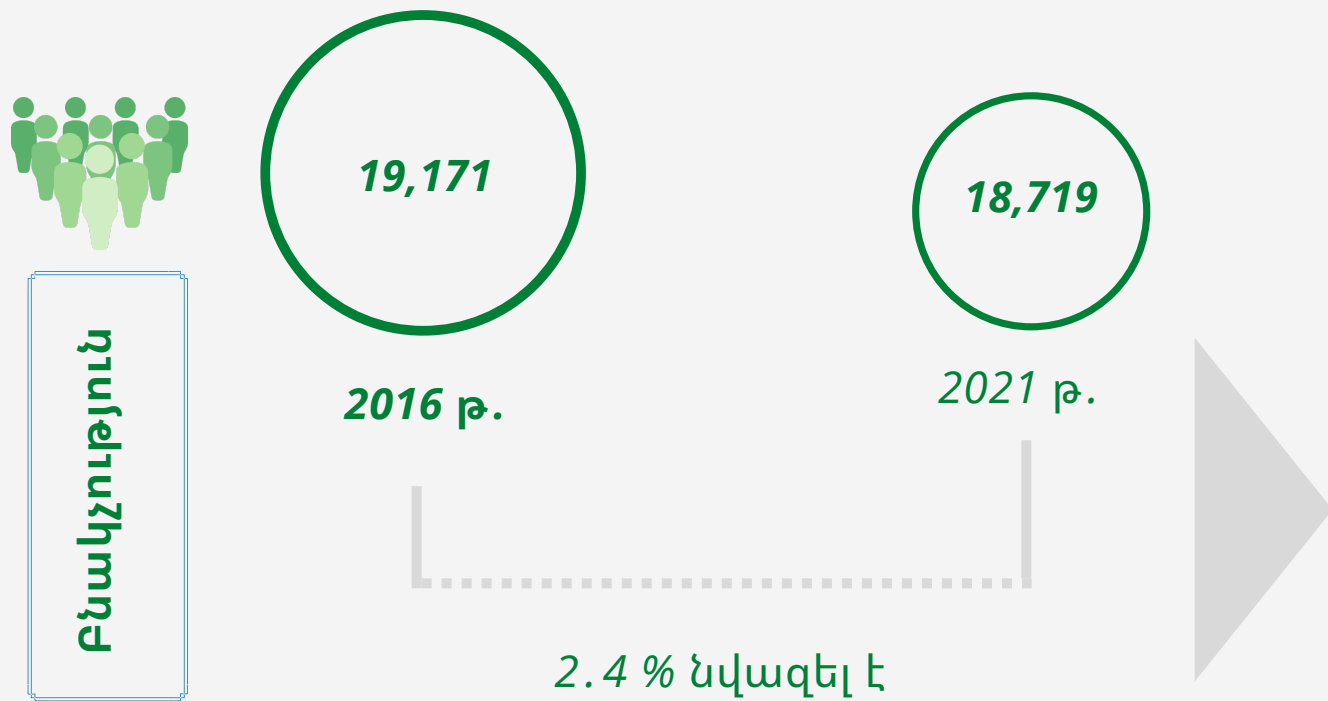
Իրականացում

Ազդեցություն

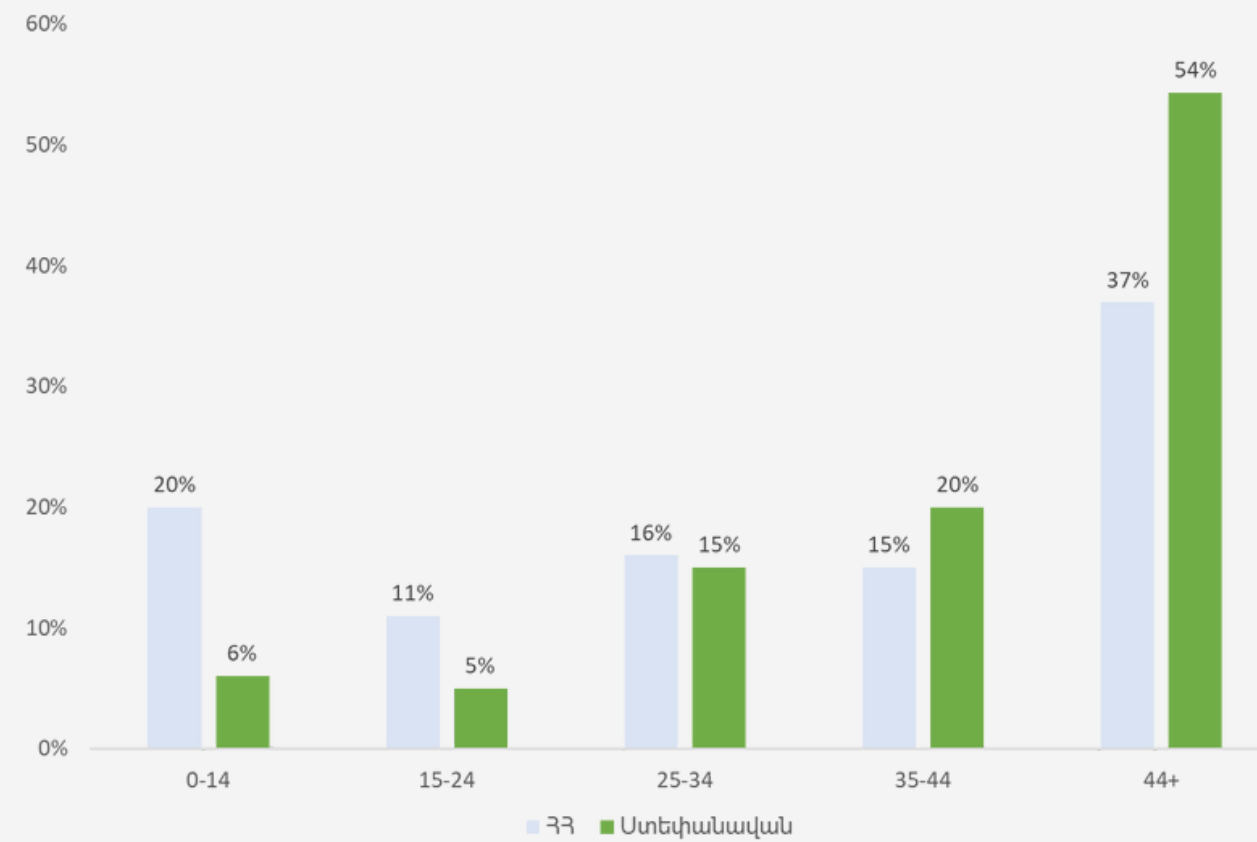
Հավելված

ՄՏԵՓԱՆԱՎԱՆ. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ | Համայնքի բնակչությունն ունի նվազման միտում, որը երիտասարդների ցածր տոկոսի հետ մեկտեղ ժողովրդագրական լուրջ մարտահրավերներ է ստեղծում

ՄՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բնակչության բաշխվածությունը ըստ տարիքի, 2021 թ. (%)

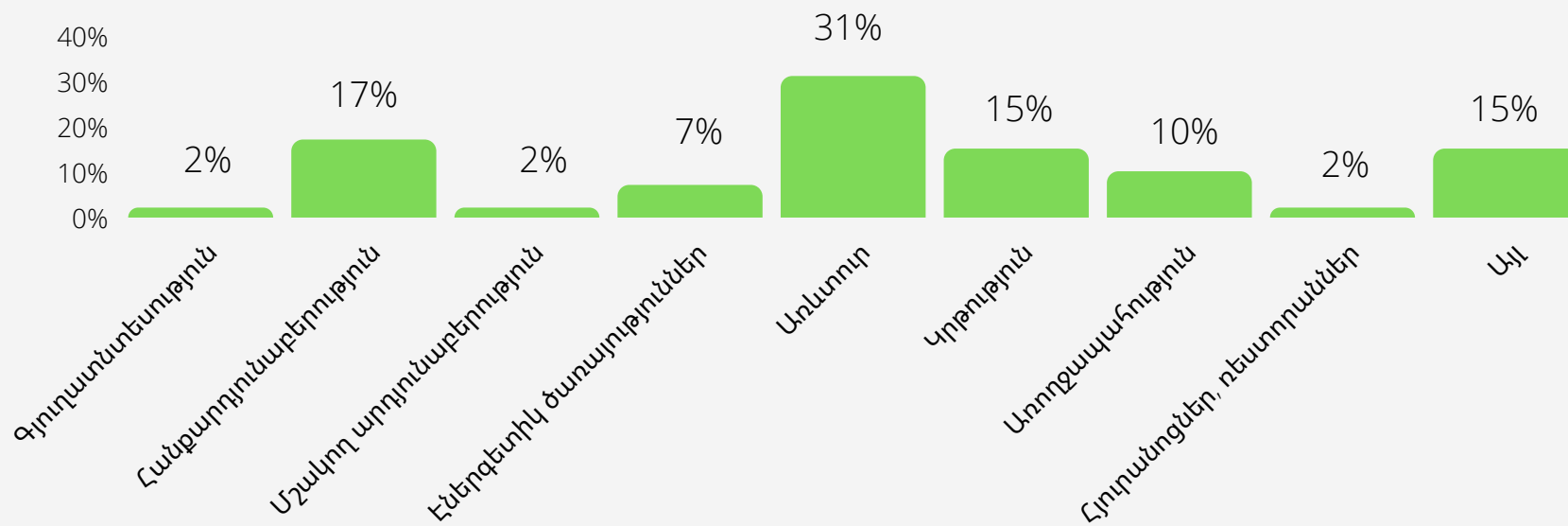

- Համայնքի բնակչության թիվը շարունակաբար **նվազում** է:
- Հիմնախնդիրներ են ցածր **ծնելիությունը** և **արտագաղթը** (ներքին և արտաքին):
- Սա հանգեցրել է համայնքում **երիտասարդների ցածր** տեսակարար կշռի՝ հանրապետական միջինի համեմատ:

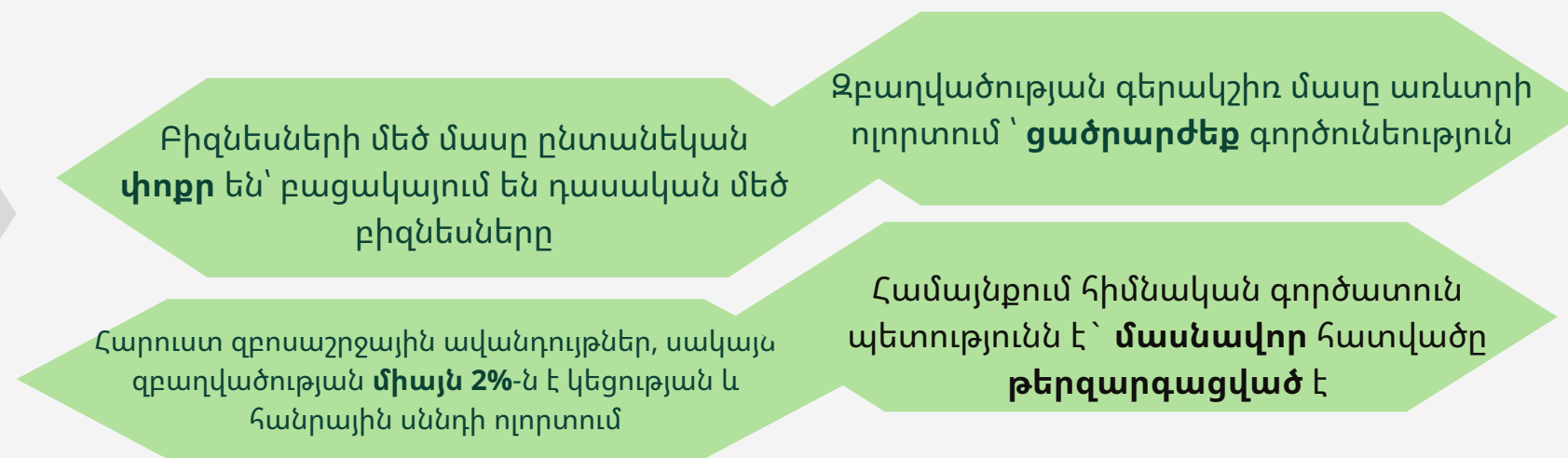
Աղբյուր: Ստեփանավանի հնգամյա զարգացման ծրագրերը՝ 2022-2026 և 2017-2021, Ստեփանավանի համայնքապետարանի ՀՀ Վիճակագրական կոմիտե

Ստեփանավանի բնակչության զբաղվածությունն ըստ ոլորտների, 2021 թ.

ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Աղբյուր: Ստեփանավանի հնգամյա զարգացման ծրագիրը, 2022-2026 թթ.

Ակնարկ

Միջազգային փորձ

Ռազմավարություն

Իրականացում

Ազդեցություն

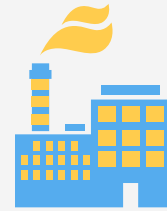
Հավելված

Տնտեսական գործունեության հիմնական ոլորտներ

Գյուղատնտեսություն

հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի, անասնաբուծական մթերքի արտադրություններ

Արդյունաբերություն

հանքագործական և մշակող արդյունաբերություն (մասնավորապես կաթի վերամշակում)

Ծառայություններ

Զբոսաշրջություն և հյուրընկալություն (մեծ մասամբ հյուրատներ)

Առևտուր

Հիմնականում՝ մանրածախ առևտուր

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հմուտ **աշխատուժի** առկայության և ներգրավման խնդիր

Ֆինանսական ռեսուրսների հասանելիության բացեր

Արտաքին **շուկաների** և գլոբալ արժեշղթաների անհասանելիություն

Մասնավորապես զբոսաշրջության և հյուրընկալության ոլորտի ՓՄՁ-ների գործունեության **սեզոնային** բնույթը

Փոքր աջակցություն ՏԻՄ-ից՝ համայնքային **բյուջեի սղության** պատճառով

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Երևան-Թբիլիսի **միջպետական** ճանապարհը՝ տնտեսական, զբոսաշրջային նշանակության ավտոմայրուղի

Հարուստ բնության առկայությունը՝ **էկոտուրիզմի** զարգացման խթան

Համայնքի առողջարանային գոտի հանդիսանալն ու պատմամշակութային վայրերի առկայությունը՝ տուրիստական գրավչություն

Cross-tourism, Վրաստանից և հարակից համայնքներից զբոսաշրջիկների ներգրավում Ստեփանավան

Ռուս-ուկրաինական պատերազմի հետևանքով **աշխատանքային ռեսուրսների** ներհոսք ՀՀ, մասնավորապես բնությամբ հարուստ շրջաններ

ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐ | Ստեփանավանն ունի հարուստ ակտիվներ տարբեր ոլորտներում սակայն մի խումբ փոխկապակցված խնդիրներ խոչընդոտում են համայնքի ներուժի արդյունավետ իրացմանը

ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Ստեփանավանն ունի **հարուստ** բնություն և զբոսաշրջային բազմատեսակ հնարավորություններ ...

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

...սակայն, արդյունավետ **դիրքավորված չէ** տեղական և տարածաշրջանային զբոսաշրջային քարտեզի վրա:

ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐ

Ինչպե՞ս ներգրավել զբոսաշրջիկներին և ապահովել եկամտի կայուն հոսք

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում են **ֆորմալ** բնույթի որոշ կրթական կառույցներ...

...սակայն առաջատար բուհերի բացակայությունը, ոչ ֆորմալ կրթության և մասնագետների պակասը **սահմանափակում** են հնարավորությունները երիտասարդների համար:

Ինչպե՞ս մատուցել 21-րդ դարի պահանջներին համապատասխանող գիտելիքներ ու հմտություններ՝ պատրաստելու մրցունակ աշխատուժ

ԲԻԶՆԵՍ

Ստեփանավանում առկա են ՓՄՁ-ներ՝ հիմնականում կենտրոնացած ծառայությունների՝ առևտրի և սպասարկման ոլորտում...

...սակայն փոքր աջակցության, հմուտ աշխատուժի **բացակայության**, ֆինանսական ռեսուրսների **սղության** և շուկաների **բացի** պատճառով չեն ընդլայնվում:

Ինչպե՞ս զարկ տալ գործարար միջավայրի աշխուժությանը և ներգրավել նորարար բիզնեսներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁ. ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ | Համայնքների զարգացումն աշխարհում երկրի մակարդակով աճող կարևորություն ունի և մի խումբ ընդհանուր հատկանիշներ

ՌԱՑԻՈՆԱԼ

- Աշխատատեղերի ստեղծում
- Բնակչության թվի աճ
- Լավ համբավի ստեղծում
- Զբոսաշրջության զարգացում
- Կրթության բարելավում
- Ենթակառուցվածքների բարեկարգում

ՔԱՂՎԱԾ ԴԱՍԵՐ

- Համայնք-պետություն-մասնավոր գործընկերություն
- Բազմաշերտ առաջնություն
- Անցյալի ժառանգության արդյունավետ օգտագործում
- Տնտեսական նոր խթանների ներդրում, օրինակ՝ ներդրումային
- Կրթության բարելավում

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

- Երիտասարդների շրջանում բարձր գործազրկություն
- Սակավ տնտեսական ռեսուրսներ
- Ենթակառուցվածքների ցածր որակ
- Ճանապարհների անբարեկարգություն

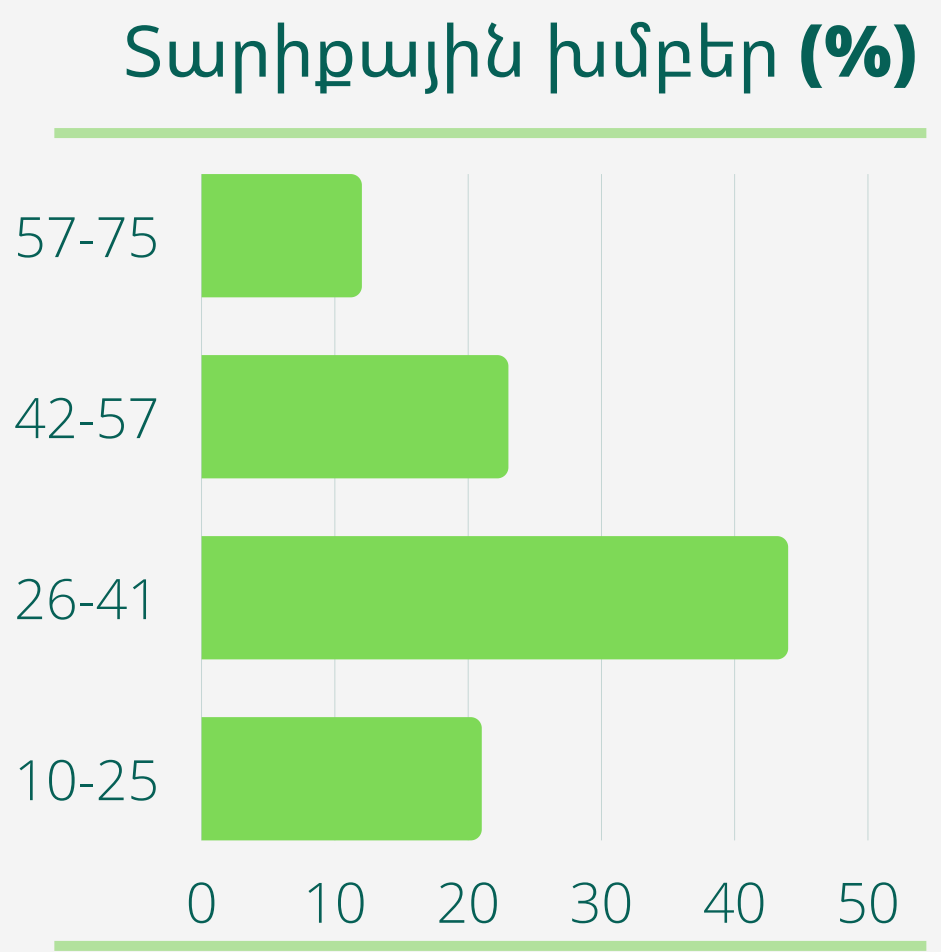
Համայնքային զարգացման օրինակներ

1. Համայնք. Ռադզիմին Երկիր. Լեհաստան
Զարգացում. Տուրիզմի աճ
2. Համայնք. Antofagasta Երկիր. Չիլի
Զարգացում. Մշակող արդյունաբերական աճ
- 3 Համայնք. Plaiul Fagului Երկիր. Մոլդովա
Զարգացում. Էկոտուրիզմի աճ

Աղբյուր: Տնտեսական զարգացման ու համագործակցության կազմակերպություն

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁ. ՆՈՄԱԴ ԱՇԽԱՏԱՆՔ | Աշխարհում ստեղծվել է մի իրականություն, որտեղ հեռավար և այլ երկրներ գնացող աշխատուժի թիվը շարունակաբար աճում է

Ովքե՞ր են **35 մլն** նոմադները

Գործունեության հիմնական ոլորտներ

- ՏՏ
- Բիզնես
- Խորհրդատվություն
- Կրթություն
- Բլոգգինգ
- Մարքեթինգ
- Վաճառքներ

Ի՞նչ կարիքներ ունեն

- **Co-working** տարածքներ
- **Ապրելու** ցածր ծախսեր
- **Ժամանց**՝ սրճարաններ, ռեստորաններ, հանգստի վայրեր
- **Ապահովության** զգացում
- **Բնություն**, բարենպաստ եղանակային պայմաններ
- Կայուն **ինտերնետ**

Աղբյուր: Համաշխարհային բանկ, <https://www.workingnomads.com>

Մի շարք երկրներ առաջարկում են **վիզաներ նոմադների** համար

- ✓ Խորվաթիա
- ✓ Էստոնիա
- ✓ Չեխիա
- ✓ Հունգարիա
- ✓ Վրաստան
- ✓ Մալթա

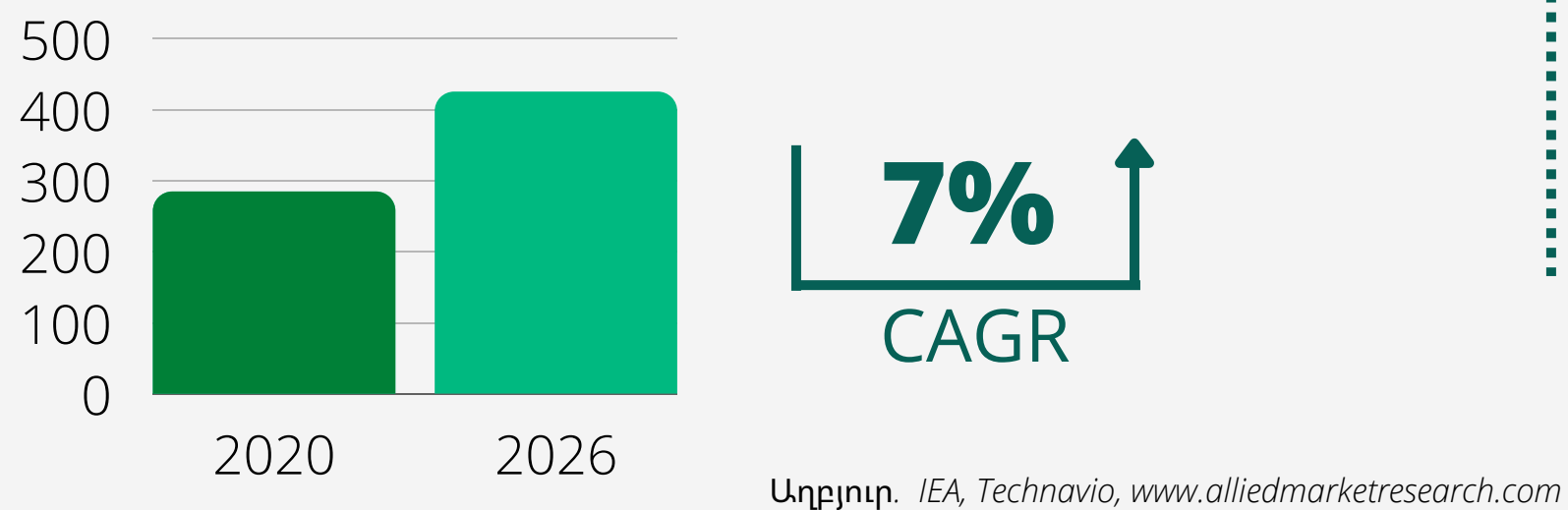

Ակնկալվում է, որ **2035թ.**-ին աշխարհում կլինեն մոտ **1 մլրդ նոմադ** աշխատողներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁ. ՄԱՔՈՒՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ | Աշխարհում բնական ռեսուրսների կայուն օգտագործման աճող կարիքն առաջացնում է մաքուր տեխնոլոգիաների պահանջարկի հսկայական աճ:

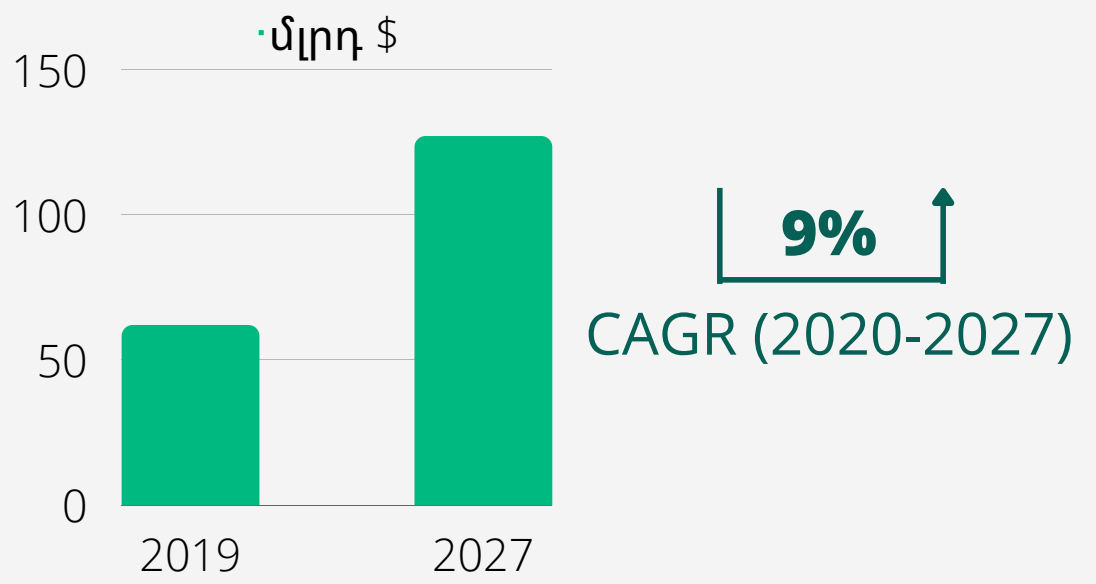
Մաքուր տեխնոլոգիաների գլոբալ շուկա (մլրդ \$)

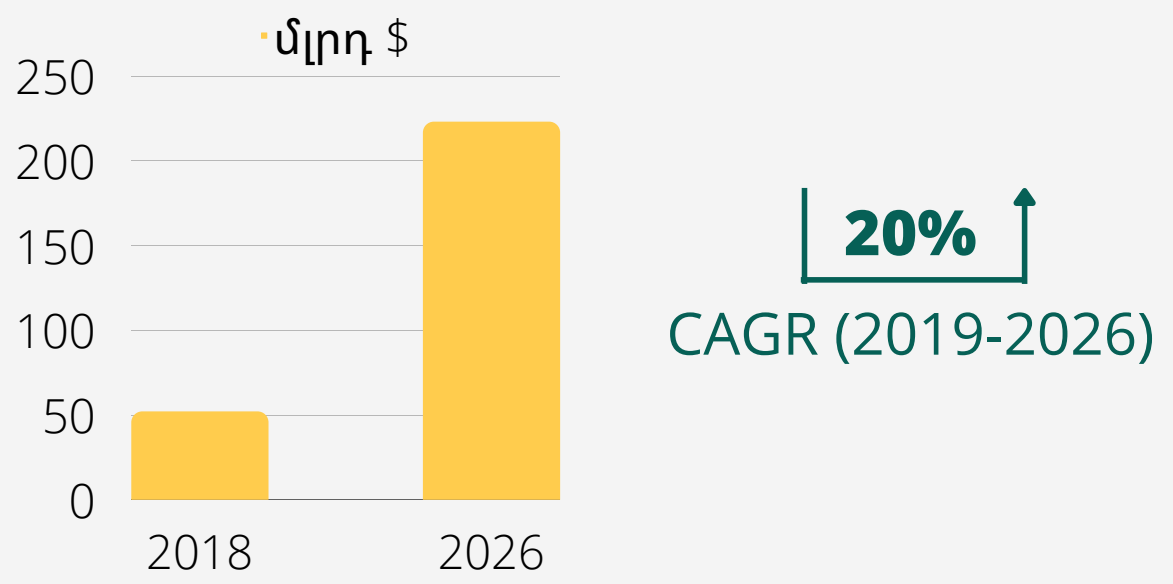
Աճի հիմնական գործոններ

- Աճող ներդրումներ
- Պետական աջակցության մեխանիզմներ
- Նավթա-գազային վառելիքի գնաճ
- Բնապահպանական կարևորություն
- Ֆինանսների արտոնյալ հասանելիություն

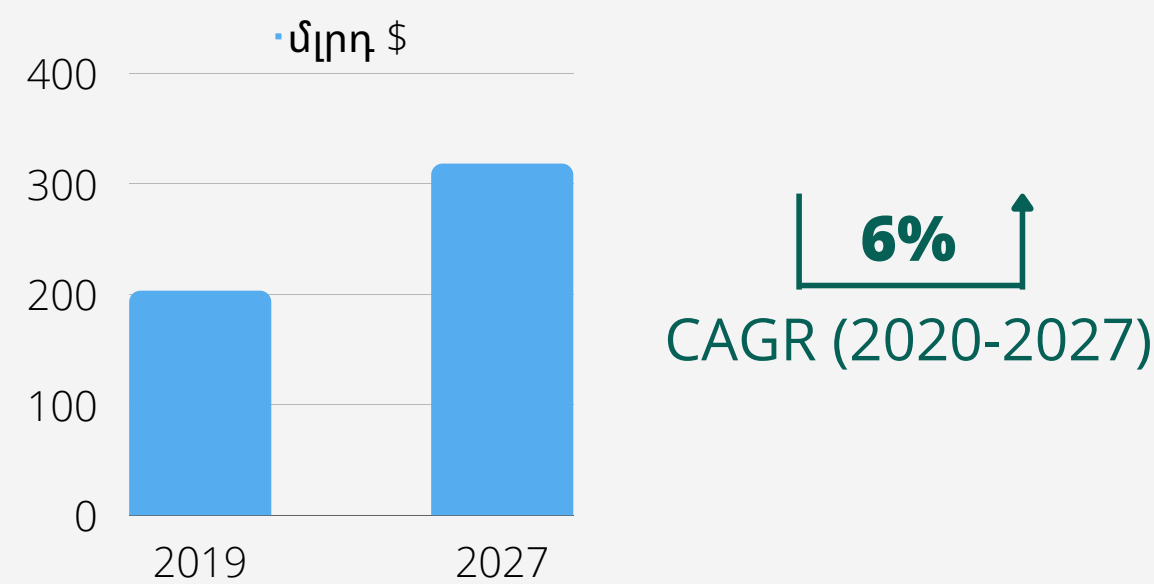
Քամու էներգիայի համաշխարհային շուկա

Արևի էներգիայի համաշխարհային շուկա

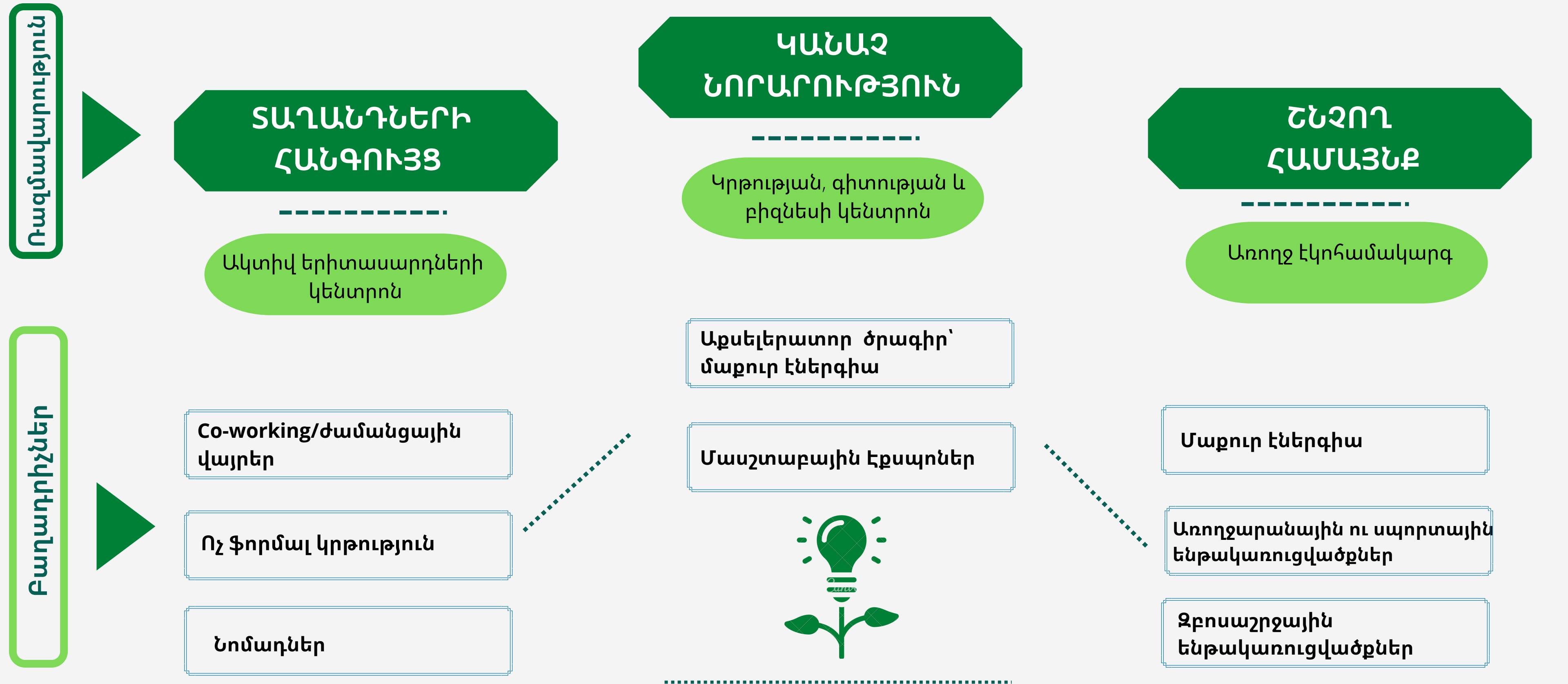
Ջրի էներգիայի համաշխարհային շուկա

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ | Ստեփանավանի ռազմավարական զարգացման ծրագրի համար դիտարկվել է տարբերակների լայն խումբ

	Առկա ռազմավարության համապատասխանում	Ռեսուրսների առկայություն	Ծախսատարություն	Ներուժ և կայունություն	Գնահատական
Մշակող արդյունաբերության վերածնունդ	Միջին	Միջին	Բարձր	Միջին	Միջին
Զբոսաշրջության զարգացում	Բարձր	Բարձր	Միջին	Բարձր	Բարձր
Երիտասարդության ֆոկուս	Բարձր	Միջին	Ցածր	Բարձր	Բարձր
Կրթության խթանում	Բարձր	Միջին	Միջին	Բարձր	Բարձր
Առողջարանային և սպորտային կենտրոններ	Բարձր	Միջին	Բարձր	Բարձր	Բարձր
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	Ցածր	Ցածր	Միջին	Միջին	Միջին
Մաքուր էներգիա	Ցածր	Բարձր	Բարձր	Բարձր	Բարձր
Կանաչ միջավայր	Բարձր	Բարձր	Միջին	Բարձր	Բարձր
Գյուղատնտեսության աճ	Բարձր	Միջին	Միջին	Միջին	Միջին
Հանքարդյունաբերություն	Միջին	Միջին	Բարձր	Ցածր	Միջին

ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ | Ստեփանավանի զարգացման տեսլականն է երիտասարդ տաղանդների ներգրավումը, վերափոխումն առողջ համայնքի, նորարարությունը

ՏԱՂԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՆԳՈՒՅՑ | Ստեփանավանի դիրքավորումը որպես տարածաշրջանային երիտասարդական կենտրոն՝ հագեցած տեղական և միջազգային տաղանդով

ՈՉ-ՖՈՐՄԱԼ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Ռացիոնալ

- Շարունակական կրթությունն **աշխարհում** առաջատար միտում
- Տեղում գործող ցկյանս կրթության **բացակայություն**
- Ոչ ֆորմալ կրթության կարևորությունը **ճկուն** աշխատաշուկայում

Բաղադրիչներ

- Տեղի ուսանողների, աշխատուժի, բիզնեսների **կարիքների** գնահատում
- **Դասընթացների** մշակում և **մասնագետների** ներգրավում
- Կրթական ծրագրերի պարբերական **կազմակերպում**

ՆՈՄԱԴՆԵՐ

Ռացիոնալ

- Միջազգային և տեղական աշխատաշուկայում **աճող** միտում
- Տեղում հարուստ **բնությունը**՝ գրավչության գործոն
- Ռուս-ուկրաինական պատերազմով պայմանավորված՝ արտերկրյա աշխատուժի **ներհոսք** Հայաստան

Բաղադրիչներ

- **Իրազեկման** միջոցառումներ
- **Զբոսաշրջային** ենթակառուցվածքների ապահովում
- **Բնակության** պայմանների ապահովում՝ ինտերնետ, ժամանց, ընտանեկան ենթակառուցվածքներ, այլ

CO-WORKING/ԺԱՄԱՆՑԱՅԻՆ ՎԱՅՐԵՐ

Ռացիոնալ

- **Հիբրիդ** աշխատանքի միջազգային միտում
- Co-working-ը՝ **ստեղծարար** միջավայր
- Երիտասարդների և բիզնեսների **ժամանցի** ապահովում

Բաղադրիչներ

- Աքսելերատորում **co-working** ենթակառուցվածքներ
- Ժամանցային հարմարություններ, օրինակ **anti-cafe, խաղային** միջավայր և այլն

Ակնարկ

Միջազգային փորձ

Ռազմավարություն

Իրականացում

Ազդեցություն

Հավելված

ՇՆՉՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔ | Ստեփանավանը որպես կանաչ համայնք և առողջ էկոհամակարգ՝ կենտրոնացած զբոսաշրջության, սպորտի, մաքուր էներգիայի աղբյուրների շուրջ

Քայլարշավային արահետներ

Ռացիոնալ

- Գլոբալ միտում՝ **առողջ** ապրելակերպ
- **էկոտուրիզմի** զարգացում
- Շրջակայքում հարուստ **անտառների** առկայություն

Բաղադրիչներ

- **Տարածքի** ուսումնասիրություն
- **Արահետների** ձևավորում և կառուցում
- Առաջմղում և **համագործակցություն** զբոսաշրջային ընկերությունների հետ

Սպորտհամալիր

Ռացիոնալ

- **Միտում**՝ առողջ միջավայրում առողջ մարմին
- Պատանիների և երիտասարդների առողջ ժամանցի ապահովում
- **Սպորտային** միջոցառումներ

Բաղադրիչներ

- **Ֆիզիկական** ենթակառուցվածքների կառուցում՝ լողավազան, թենիսի կորտ, ֆուտբոլի մինի-ստադիոն:
- **Մարզիչների** պատրաստում
- **Մրցաշարերի** կազմակերպում

Մաքուր էներգիա

Ռացիոնալ

- Վերականգնող էներգիայի գլոբալ շարունանական **աճ**
- Կանաչ **ռեսուրսների** առկայություն (ջուր, քամի, այլ)
- Ստացված ռեսուրսների **կիրառում** այլ ոլորտներում

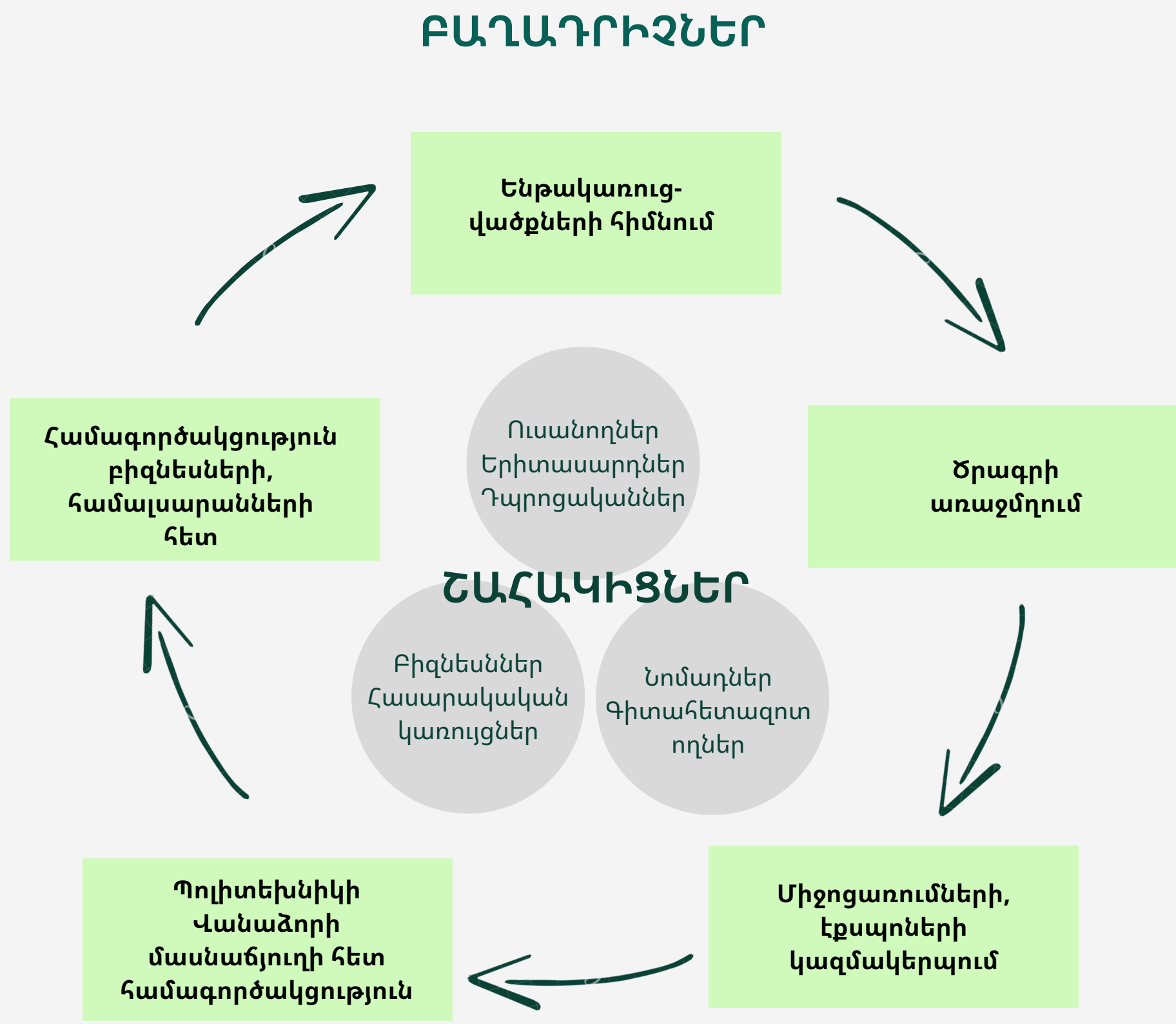
Բաղադրիչներ

- **Իրագործելիության** ուսումնասիրություն
- Հողմակայանների, արևային պանելների, աղբի վերամշակման, հիդրոէներգիայի **ներդրումներ**
- **Գիտահետազոտություններ** և մշակում

ԿԱՆԱԶ ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ | Մաքուր էներգիայի ուղղվածության արսելերատորի հիմնում Ստեփանավանում՝ կրթական, գիտական, կոմերցիոն ծրագրերի իրականացում

ՆՊԱՏԱԿ

- Նորարար կրթություն երիտասարդներին
- Ստեփանավանում մաքուր էներգիայի հետազոտական կենտրոն
- Զեռներեցության խթանում
- Սոցիալիզացիայի միջավայրի ստեղծում

ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

- Co-working տարածքներ
- Հետազոտական լաբորատորիաներ
- Ժամանցային կենտրոններ
- Թեմատիկ ակումբներ
- Բիզնես գրասենյակներ

ԷՔՍՊՈՆԵՐ | Մասշտաբային էքսպոնների և թեմատիկ փառատոն-միջոցառումների կազմակերպումը Ստեփանավանում կնպաստի համայնքի իրազեկվածության աճին և գրավչությանը

ՌԱՑԻՈՆԱԼ

- Բրենդինգ
- Իրազեկվածություն
- Զբոսաշրջային այցեր
- Տեղական, տարածաշրջանային և միջազգային կապերի հաստատում

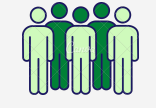
- ### Մաքուր էներգիա
- Վերականգնվող տեխնոլոգիաներ
  - Կանաչ ներդրումներ
  - Կրթություն և գիտություն

ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ԹԵՄԱՆԵՐ

- ### Ստեփանավանը որպես զբոսաշրջային և բնակվելու վայր
- Զբոսաշրջային առաջարկներ
  - Նոմադ աշխատանք
  - Բիզնես գրավչություն

ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

Բիզնեսներ

Զբոսաշրջության և հյուրընկալության, սպորտի, առողջապահության, մաքուր էներգիայի ոլորտներ

Անհատ մասնագետներ

Մաքուր էներգիայի, ՏՏ և բարձր տեխնոլոգիաների, դիզայնի, այլ ստեղծարար ոլորտներ

Զբոսաշրջիկներ

Տեղական, տարածաշրջանային, միջազգային

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԶԵՎԱԶԱՓԵՐ

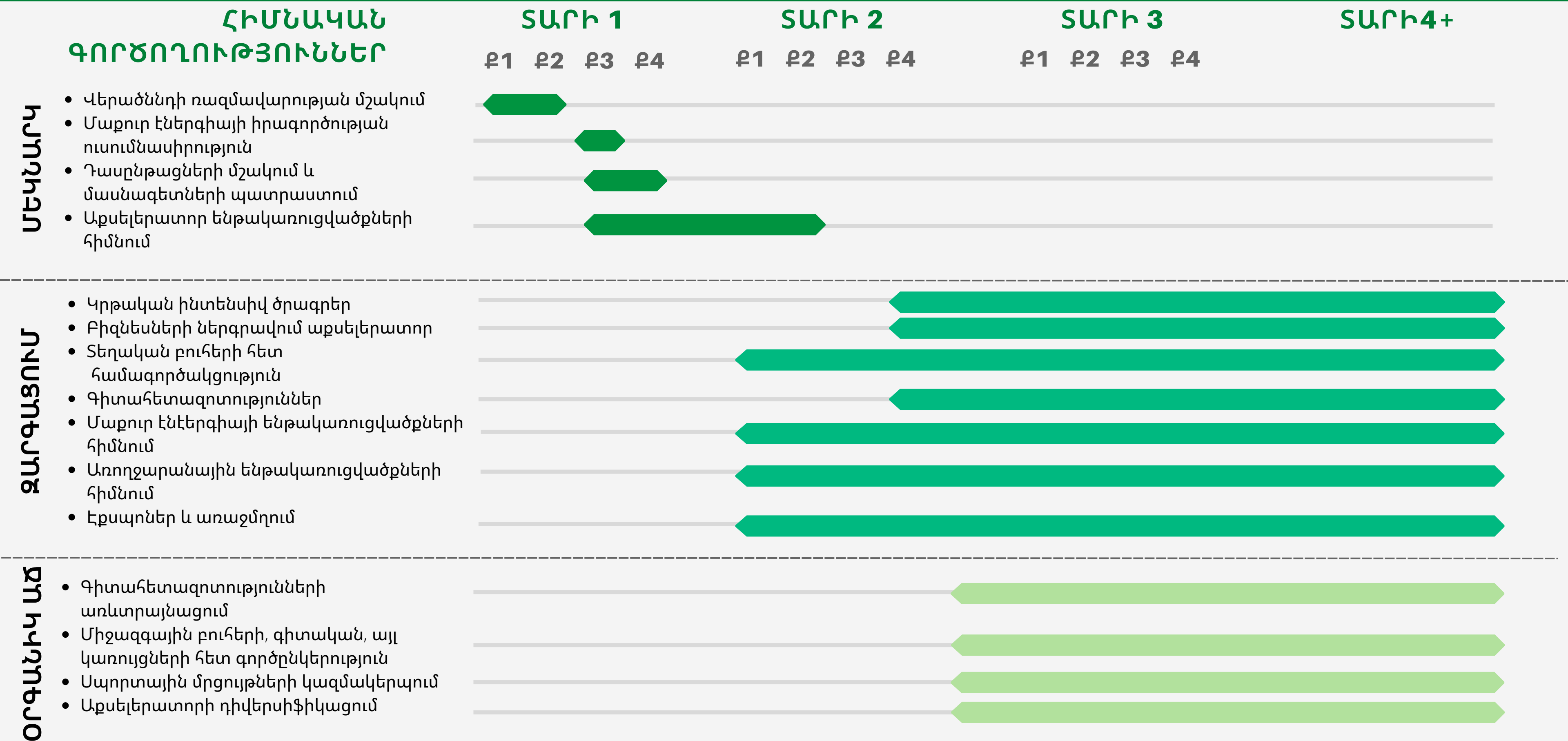
- Մասնագիտական սեմինարներ
- Թեմատիկ ֆորումներ
- Հաջողված պատմությունների բանաձևեր
- Հատուկ փառատոններ
- Ժամանցային ծրագրեր
- Հյուր բանախոսություններ
- Ստարտափ գաղափարների մրցույթներ
- Բիզնես արքեպիսկոպոսի ինկուբացիաներ

ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ | Ստեփանավանի վերածննդի ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ է շահառուների տարբեր խմբերի բազմավեկտոր համագործակցություն

	 Պետություն	 Բիզնես	 Դոնորներ	 Կրթական և գիտական կառույցներ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐ 	<ul style="list-style-type: none"> Պետական/համայնքային ռազմավարություններում ներառում Զարգացման ծրագրերի համաֆինանսավորում 	<ul style="list-style-type: none"> Ներդրումային ծրագրերի մշակում Ներկայություն Ստեփանավանում 	<ul style="list-style-type: none"> Համաշխարհային լավագույն փորձի տեղայնացում Մասնագիտական աջակցության տրամադրում 	<ul style="list-style-type: none"> Գիտահետազոտություններ Կրթական ծրագրերի մշակում
ՏԱՂԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՆԳՈՒՅՑ 	<ul style="list-style-type: none"> Համայնքի գրավչության իրազեկման միջոցառումներ Դասընթացավարների ֆինանսավորում 	<ul style="list-style-type: none"> Պրակտիկայի հնարավորության ներդնում Մասնաճյուղի հիմնում/բիզնեսի տեղափոխում/աշխատակիցների հեռավար աշխատանքի հնարավորություն 	<ul style="list-style-type: none"> Փորձագիտական աջակցություն ոչ ֆորմալ կրթական ծրագրերի մշակմանը Նոմադ աշխատուժի ներգրավման աջակցություն՝ օրինակ, արտերկրյա ընկերությունների հետ կապ 	<ul style="list-style-type: none"> Դասընթացների մշակում Դասընթացավարների պատրաստում
ՇՆՉՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔ 	<ul style="list-style-type: none"> Համայնքի մակարդակով կանաչ էկոռազմավարության մշակում Սպորտհամալիրի հիմնում 	<ul style="list-style-type: none"> Կանաչ ներդրումային ծրագրերի մշակում Մաքուր էներգիայի ենթակառուցվածքների հիմնում 	<ul style="list-style-type: none"> Կանաչ միջավայրի իրագործելիության իրականացման ֆինանսավորում Միջազգային լավագույն փորձի տրամադրում 	<ul style="list-style-type: none"> Մաքուր էներգիայի գիտական ուսումնասիրություններ Բնապահպանական ծրագրերի կազմում
ԿԱՆԱԶ ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ 	<ul style="list-style-type: none"> Աքսելերատորի շինության և տարածքի տրամադրում Պետական մակարդակով միջազգային առաջնղման միջոցառումներում ընդգրկում 	<ul style="list-style-type: none"> Նորարար ծրագրերի տեղակայում և քսելերատորի տարածքում Մաքուր էներգիայի արժեշտի ընդարձակում 	<ul style="list-style-type: none"> Ձեռներեցության խթանների տրամադրում Տարածաշրջանային և քսելերատորների հետ գործընկերության նպաստում 	<ul style="list-style-type: none"> Կանաչ տեխնոլոգիաների գիտահետազոտություններ Բիզնեսի հետ նախագծերի առևտրայնացում

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ | Ռազմավարության իրագործման համար մշակվել է գործողությունների մանրամասն պլան ըստ հիմնական փուլերի

ԱՌԱՋՄՂՈՒՄ | Ռազմավարության իրագործման համար անհրաժեշտ է բազմաշերտ առաջնորդ շահառուներին և թիրախ խմբերին՝ համապարփակ ներկայացնելու Ստեփավանի դեմքը

	Սոց մեդիա/կայքէջ	Համագործակցություն	Միջոցառումներ	Բջջային հավելված
Նպատակ	Համայնքային դեմքի ստեղծում: Հասարակության լայն շերտերի շրջանում իրագրելում	Շահակիցների խմբերի հետ Ստեփանավանի առաջնորդմանն ուղղված գործընկերություն	Քաղաքի պատմության առաջնորդում, ժամանցի և եռուզեռի ապահովում	Համայնքի ներկայացում որպես տուրիստական, բիզնես և կրթական կենտրոն
Ուղիներ	<ul style="list-style-type: none"> • Սոցիալական մեդիա • Գովազդային արշավներ • Facebook, Instagram, TikTok, այլ 	<ul style="list-style-type: none"> • Սոց մեդիա • E-mail մարքեթինգ • Բլոգինգ • Անցանց 	<ul style="list-style-type: none"> • Էքսպոներ՝ սպորտային, ժամանցային, բիզնես, կրթական, ընդհանուր տեղեկատվական 	<ul style="list-style-type: none"> • Սոցիալական մեդիա • Գովազդային արշավներ • App-store optimization • E-mail
Իրագործում	<ul style="list-style-type: none"> • Համայնքի կայքէջի բարելավում • Սոց մեդիա արշավներ ուղղված՝ <ul style="list-style-type: none"> - Համայնքային դեմքի ստեղծմանն ու լուսաբանմանը - Համայնքը որպես կանաչ գոտի, աշխատանքի և բիզնես հնարավորություններ - Աքսելերատոր ծրագրի տարածում • Գովազդային արշավներ ուղղված՝ <ul style="list-style-type: none"> - Քայլարշավային արահետների ներկայացմանը - Նոմադների, կրթական դասընթացների մասնակիցների թիրախավորում 	<ul style="list-style-type: none"> • Հասարակական կազմակերպություններ • Զբոսաշրջային, քայլարշավային ընկերություններ • Մասնավոր հատված • Սպորտային դեմքեր • Դպրոցներ, բուհեր, գիտահետազոտական կենտրոններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Համայնքային կյանքի ներկայացում • Սպորտային մրցաշարեր • Նոմադների համայնքի ստեղծում, շփման առաջնորդում • Ժամանցային միջոցառումներ • Թեմատիկ փառատոններ • Աքսելերատոր ծրագրի առաջնորդում 	<ul style="list-style-type: none"> • App-store optimization՝ տեսանելիության բարձրացման համար • Գովազդային արշավներ թիրախային խմբերին՝ նոմադներ, տուրիստներ • Տուրիստական ֆիրմաների հետ համագործակցություն, • Ֆրիլանս, նոմադ հարթակներում առաջնորդում

APP - Step to Stepanavan | Բջջային հավելված ուղղված Ստեփանավանի համայնքային կյանքի առաջընթացին ու բիզնեսների, երիտասարդների, տուրիստների և այլ թիրախների ներգրավմանը:

Բացահայտում

Նորարարություն

Ներգրավում

Արի ու տես Ստեփանավանը յուրովի

Համայնքի

- պատմության,
- մշակութային վայրերի
- բնության

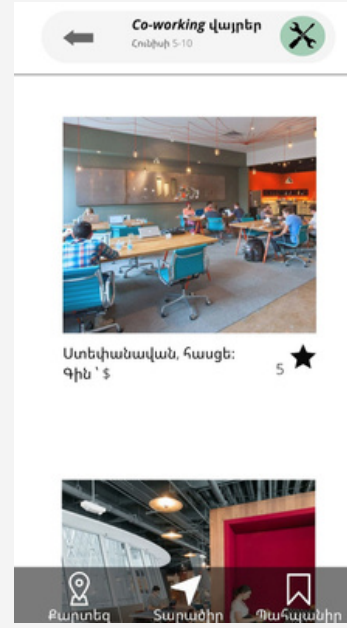
վերաբերյալ բազմաշերտ տեղեկատվության թիրախային ներկայացում

Կրթվիր և արարիր բնության անդորրի ներքո

- Համայնքային կրթագիտական ծրագրերի ներկայացում
- Աքսելերատոր ծրագրի առաջարկների, հետազոտությունների, աշխատանքի հնարավորությունների լուսաբանում

Համատեղիր հանգիստն ու աշխատանքը մեկ վայրում

Ստեփանավանում բնակության հաստատման գրավչություն

- Քայլարշավային արահետների ներկայացում
- Կեցության վայրերի, co-working և ժամանցային վայրերի ներկայացում

ՌԻՍԿԵՐ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ | Ռիսկերի չեզոքացման արդյունավետ մշակված գործողությունները կնպաստեն դրանց մեղմաղմանը և երկարաժամկետ կայունության ապահովմանը

Ռիսկերի քարտեզագրում

ազդեցությունը
ածի վրա

բարձր	1 ↓		
միջին	6 ↓	4 ↓ 5	
ցածր	2 ↓	3 ↓	
	ցածր	միջին	բարձր

մեղմացնող
գործողությունների
ազդեցությունը

↓

հավանականություն

Ռիսկեր

Ռիսկերի մեղմացում

զբոսաշրջային	1	Նոր պատերազմի բռնկում	✓ Ստեփանավանի աշխարհագրական դիրքը
	2	Նոր համաճարակի բռնկման վախ, COVID19-ի հետևանքներ:	✓ Հարուստ բնության առկայության շնորհիվ՝ առողջարանային զբոսաշրջություն
	3	Աճող մրցակցություն	✓ Դիվերսիֆիկացած զբոսաշրջություն՝ էկո, պատմամշակութային, առողջարանային
բիզնես	4	Աքսելերատոր ծրագրի ցածր գրավչություն՝ բիզնեսների ներգրավման խնդիր	✓ Ծրագրի ինտենսիվ առաջմղում Աքսելերատորի բարձրորակ ենթակառուցվածքներ
	5	Մասնագիտական որակյալ աշխատուժի պակաս	✓ Կրթական հատուկ ծրագրեր և վերապատրաստում
ենթակառուցվածքային	6	Մաքուր էներգիայի ոլորտում մասնավոր ներդրումների ցածր մակարդակ	✓ ներդրումային գրավչության ինտենսիվ առաջմղում ✓ Աշխատուժի և գիտահետազոտական հնարավորությունների զարգացում

ՏԵՍԼԱԿԱՆ

- Երկարաժամկետ **արդիականություն**
- Համակարգային վերափոխում
- Սոցիալ-տնտեսական **ազդեցություն**
- **Իրատեսական**

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

- Ներքին ռեսուրսների **վերաիմաստավորում**
- Բազային ակտիվների արդյունավետ կիրառում

ՓՈԽԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Միասնական զարգացման **հեռանկարի** ձևակերպում և համախմբում
- Ծրագրերի սիներգետիկ **ներդաշնակություն**

ՄԱՍՆԱԿՑԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ

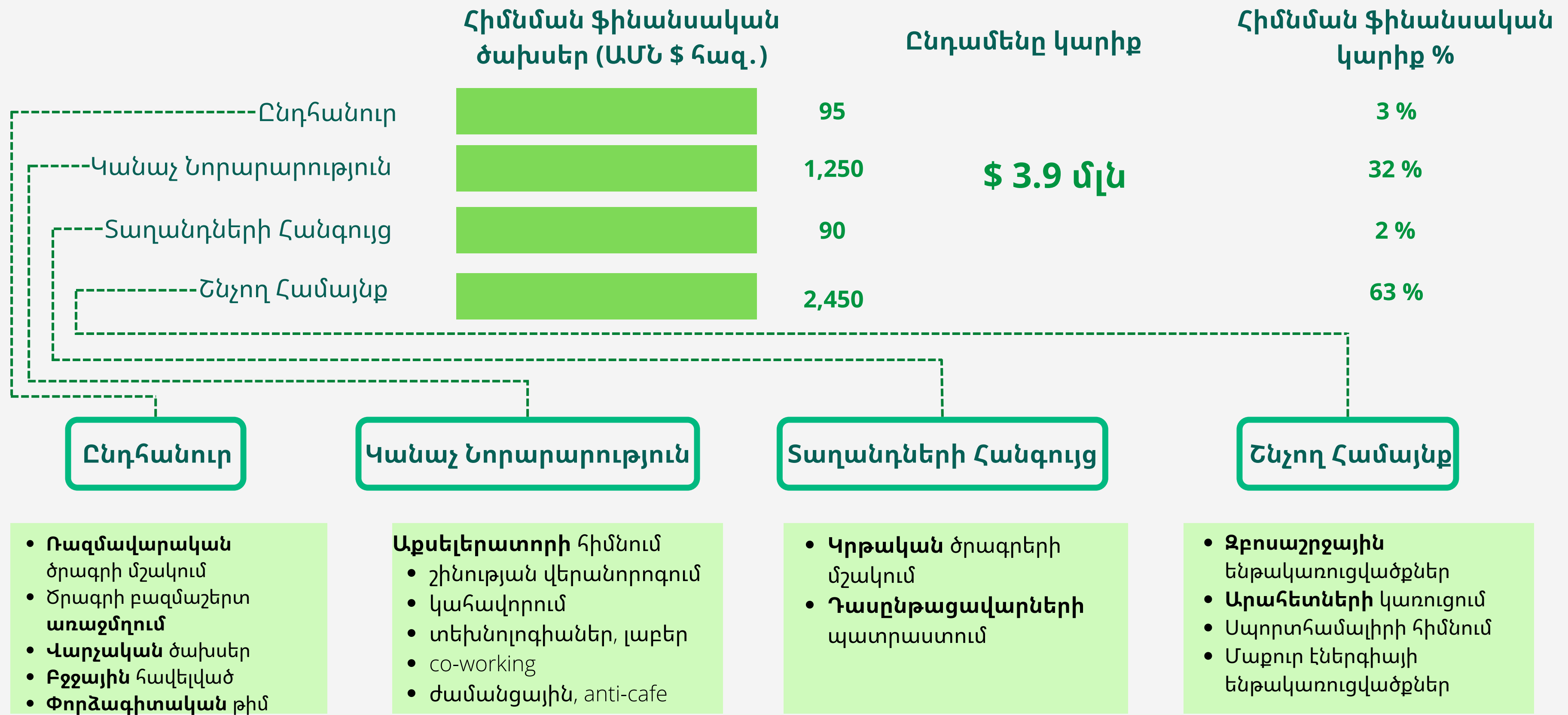
- Համալիր **ընդգրկություն**
- **Շահակիցների** բազմաշերտ խմբերի ներգրավում
- Բազմավեկտոր **համագործակցություն**

ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Տնտեսական զարգացման **լոկոմոտիվ** ծրագրեր
- Ռեսուրսների **կենտրոնացում**
- Երկարաժամկետ հեռանկարում **շարժիչ** ուժեր

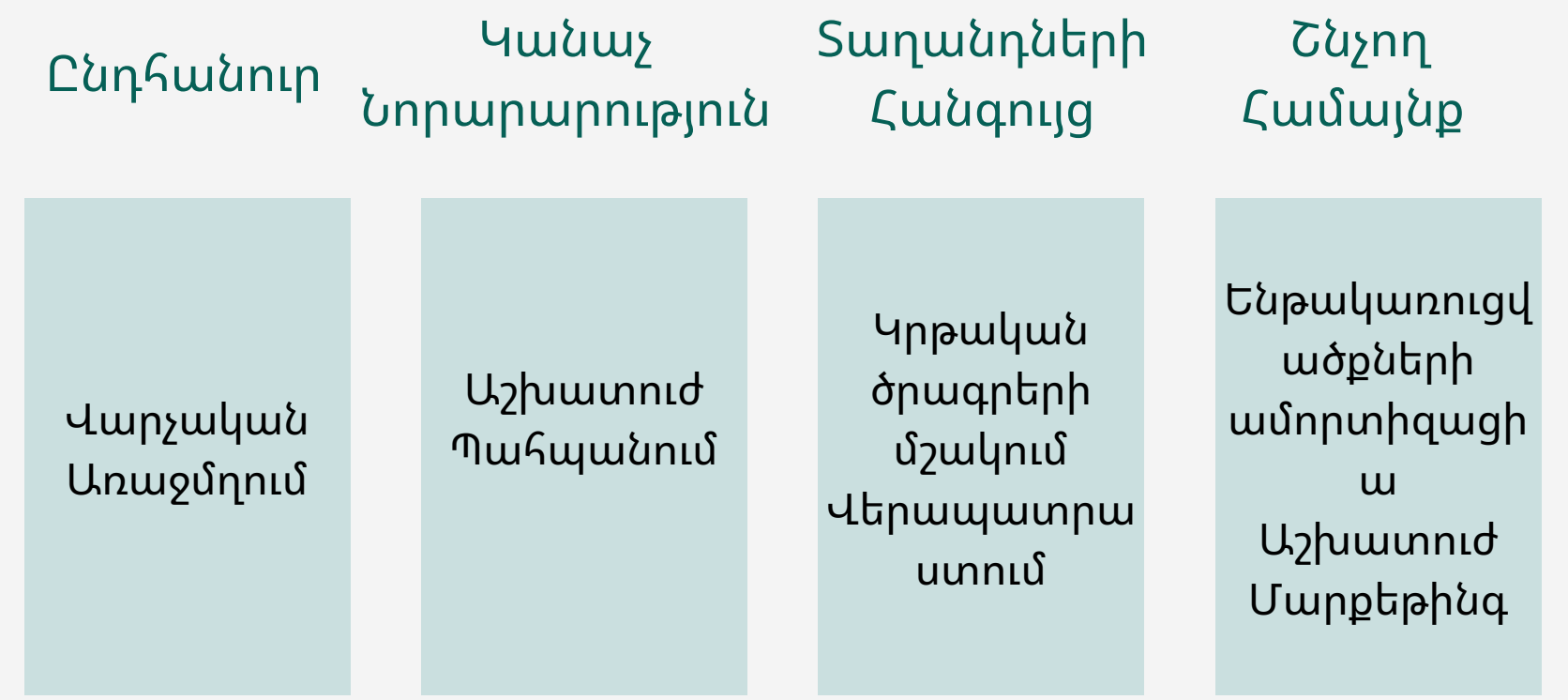
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԻՔ | Մեկնարկային փուլում Ստեփանավանի վերածննդի ծրագրի ֆինանսավորման կարիքը մոտարկվում է շուրջ \$ 3.9 մլն

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ |

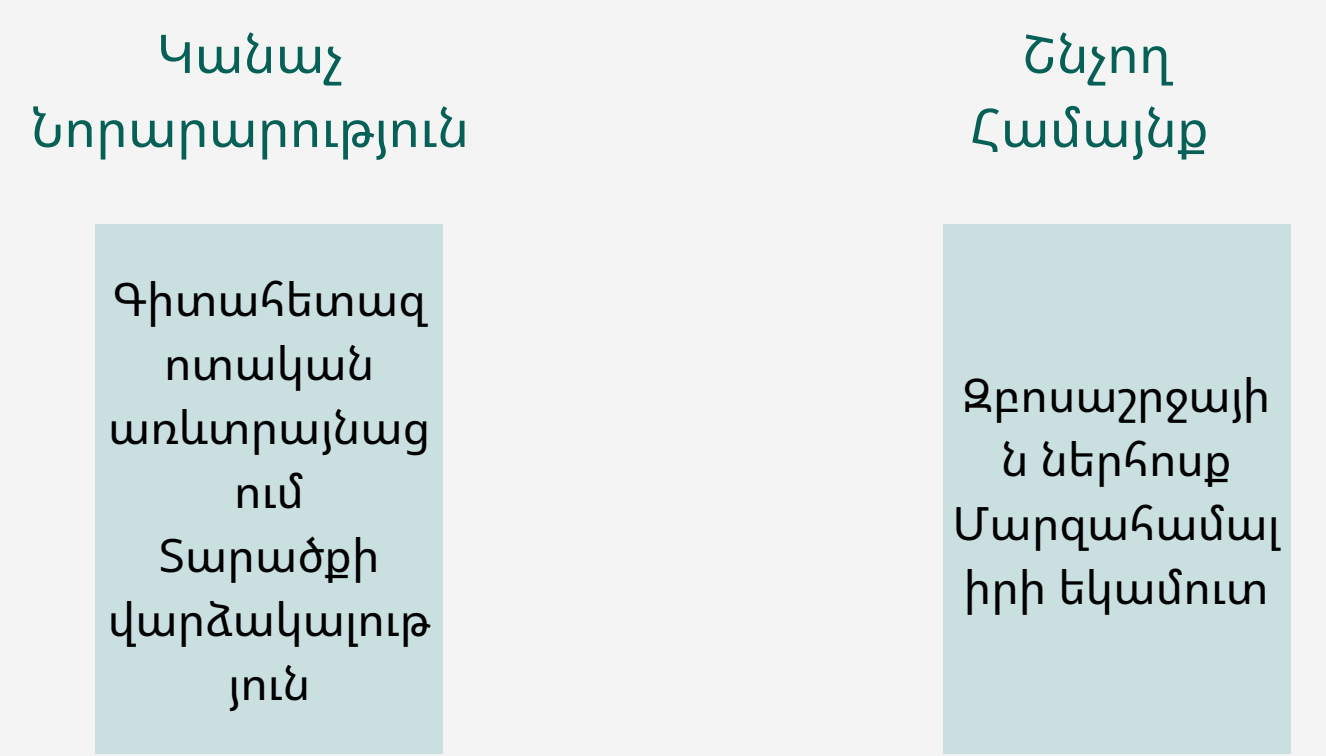
Գործնական ծախսեր

	ԱՄՆ\$ հազ.
Ընդհանուր	\$10
Ընդհանուր	40
Կանաչ նորարարություն	260
Տաղանդների Հանգույց	45
Շնչող Համայնք	2,100

Գործառնական եկամուտներ

	ԱՄՆ\$ հազ.
Ընդհանուր	\$10
Կանաչ նորարարություն	550
Շնչող Համայնք	3,600

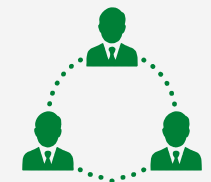

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ԽՄԲԵՐ | Կանաչ և նորարարական ռազմավարությունը բիզնեսների ներգրավման և համայնքին մրցունակ աշխատուժով ապահովման գործիք

Տաղանդների Հանգույց

Շնչող Համայնք

Կանաչ Նորարարություն

Տաղանդների ներգրավումը՝ կրթական և իրազեկման միջոցառումների միջոցով

Համայնքը՝ ոլորտային բիզնեսների և աշխատաշուկայի ներգրավման գրավական

Էքսպոնենտները և արսելերատոր ծրագիրը աշխատուժի ներգրավման և բիզնեսների ներկայացման ու զարգացման ուղի

ԲԻԶՆԵՍԻ ՆԵՐԳՐԱՎՈՒՄ

- **Co-working** ենթակառուցվածքների հիմնումը բիզնեսներին / աշխատակիցներին համայնք ներգրավելու գործիք
- **Ընտանեկան** ենթակառուցվածքների առկայությունը

- **Մաքուր** էներգիայի ուղղվածությամբ բիզնեսների ներգրավում
- **Գիտահետազոտությունները**՝ ոլորտային բիզնեսների հետաքրքրության գրավական
- Զբոսաշրջային բիզնեսների ներգրավում

- Բիզնեսներին գրասենյակով ապահովում **արսելերատորում**
- Բիզնես **էքսպոնենտները**՝ Ստեփանավանի ներկայացման և զարգացման հարթակ
- **Բջջային հավելվածը** բազմաշերտ բիզնես ինֆոյի աղբյուր

ՄՐՑՈՒՆԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՊՏԱԿՆՈՒՄ

- **Ոչ-ֆորմալ** կրթություն երիտասարդներին
- **Նոմադ** մրցունակ աշխատուժի ներգրավում
- **Co-working** ենթակառուցվածքները՝ հարմարավետ աշխատավայր

- **Ֆիզիկական** ենթակառուցվածքները՝ աշխատուժի ժամանցի և ներգրավման ուղի
- **Զբոսաշրջային վայրերի** ներկայացումը որպես աշխատանքային հարմար միջավայր
- **Մաքուր էներգիայի** ոլորտային աշխատուժի պատրաստում և ներգրավում

- Տարատեսակ **էքսպոնենտները**՝ աշխատուժի ներգրավման գրավական
- **Բջջային հավելվածի** միջոցով համայնքի վերաբերյալ իրազեկում
- **Արսելերատոր** ծրագիրը՝ ոլորտային մասնագետների կարիերայի ուղի

ԱԶԴԵՅՈՒԹՅՈՒՆ | Ստեփանավանի վերածննդի ծրագիրը կնպաստի համայնք ներգրավել մրցունակ աշխատուժ և բիզնեսներին, խթանելով քաղաքի երկարաժամկետ կայուն զարգացումը

Ս
Տ
Փ
Ա
Ն
Ա
Վ
Ա
Ն

Աշխատուժ

10 տարում

1. Զբաղվածության աճ

200 %

2. Նոմադներ

1,200

3. Նոր տեղական աշխատատեղեր

90 %

Բիզնեսներ

10 տարում

1. Միջին+ Խոշոր բիզնեսների ներհոսք

50

2. Նոր ներդրումներ

\$ 40 մլն

3. Հարկեր

800 %

Ընդհանուր ազդեցություն

10 տարում

1. Տնտեսական աճ

900 %

2. Արտերկրյա զբոսաշրջիկների ներհոսք

750,000

3. Բնակչության աճ

90 %

ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Ազգային
մակարդակ

- Զբոսաշրջիկների հոսք ՀՀ
- Զբոսաշրջության դիվերսիֆիկացում
- Հայաստանի դիրքավորում ռեգիոնալ քարտեզի վրա

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Մաքուր էներգիայի ոլորտում նոու-հաու
- Գիտահետազոտական ներուժի ընդլայնում
- Միջազգային լավագույն փորձի որդեգրում

ԱՇԽԱՏՈՒԺ

- Մրցունակ աշխատուժի պատրաստում
- Միջազգային նորարար նոմադ աշխատուժի հոսք Հայաստան
- Գիտնականների աճ

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԱՊԻՏԱԼ

Առաջնային

Տաղանդների հանգույց

Շնչող համայնք

Կանաչ նորարարություն

- Երիտասարդներ
- Նոմադներ
- Զբոսաշրջիկներ
- Մարզիկներ
- Գիտահետազոտողներ
- Բիզնեսի ներկայացուցիչներ

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ

- Co-working տարածքներ
- Ժամանցի վայրեր
- Արշավական արահետներ
- Սպորտ մինի-համալիր
- Լողավազան
- Հետազոտական լաբորատորիա
- Հողմակայան
- Արևային պանելներ
- Աղբի վերամշակման կենտրոն

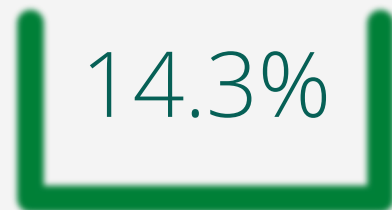
ԱՌԱՋՄՂՈՒՄ

- Հետադարձ կապի ապահովում
- Փորձի փոխանակումներ
- Նոմադ համայնքի շարունակական զարգացում
- Մարզական միջոցառումներ
- Զբոսաշրջային նոր տարածաշրջաններից ներգրավում
- Գիտահետազոտությունների առևտրայնացում
- Գիտական կոնֆերանսներ

Էկոտուրիզմի ոլորտի շուկան կազմում է...

\$181 մլրդ

2019

14.3%

CAGR

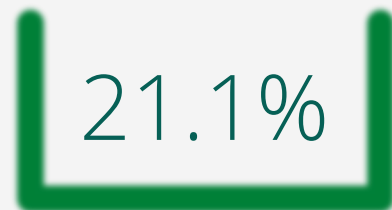
\$333 մլրդ

2027

Բժշկական զբոսաշրջության շուկան կազմում է...

\$14 մլրդ

2021

21.1%

CAGR

\$ 54 մլրդ

2028

աղբյուր: statista.com,fortunebusinessinsights.com

Միտումներ

Այսօր երիտասարդների մեծամասնությունը մտահոգված է **էկոհամակարգով և շրջակա միջավայրով**

Covid-ից հետո մարդիկ ավելի շատ են հոգ տանում իրենց **առողջության և միջավայրի** մասին, այսպիսով նրանք ցանկանում են հնարավորինս **էկոլոգիապես մաքուր** ճանապարհորդել

Էկո-ճանապարհորդները ընտրում են բնակվել տեղի **մատչելի հյուրատներում**: Նախընտրում են աջակցել **տեղի բիզնեսներին** առցանց գնումներից հրաժարվելով

Բժշկական զբոսաշրջությունը տարածված է որպես առօրյա **սթրեսից** ացատվելու միջոց, ինչպես նաև **առողջական լուրջ խնդիրների** դիմաց պայքարող տարբերակ (օրինակ՝ ասթմա)

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԻՆԱԿ | Լեհաստանի Ռադզիմին համայնքը միջազգային լավ օրինակ է զարգացման՝ զբոսաշրջության և քաղաքի վերափոխման միջոցով

Համայնք. Ռադզիմին
Բնակչություն. 12,650
Երկիր. Լեհաստան

Համայնքի նկարագիր

Ակնարկ

- Հետխորհրդային համայնք
- Հարուստ բնություն
- Պատմական ժառանգություն
- Մայրաքաղաքից ընդամենը 50 կմ

Ենթակառուցվածքներ

- Միջին մասնագիտական կրթական կառույցներ
- Բանկեր
- Վերամշակող արդյունաբերություն

Խնդիրներ

Տնտեսական

- Անբարեկարգ ճանապարհներ
- Ենթակառուցվածքների բացակայություն
- Տուրիզմի ցածր մակարդակ

Սոցիալական

- Համայնք հասանելիության խնդիր
- Սոցիալական ծառայությունների պակաս

Զարգացում

- Ենթակառուցվածքների վերականգնում
- Տեսարժան վայրերի ձևավորում
- Ճանապարհների բարելավում

- Ժամանցի վայրերի ստեղծում
- Բնկավայրերի կառուցում
- Համայնք հասանելիության ապահովում
- Իրազեկում և համբավի ստեղծում

Ազդեցություն

- Բնակչության աճ՝ տարեկան 2%
- Տուրիզմի զարգացում՝ տարեկան 12%
- Համայնքի բյուջեի եկամուտների աճ՝ տարեկան 13%

Աղբյուր: sciencedirect.com

ԷՍՏՈՆԻԱ. համայնքային զարգացում

աջակցում է կանաչ նորարարությանը

3-ամսյա բիզնեսի զարգացման ծրագիր, որն ընտրում է **հեռանկարային** վաղ փուլի ստարտափները մաքուր **էներգիայի** ոլորտում:

Տրամադրում է **փորձագիտական** ուսուցում, հասանելիություն **գործընկերներին** և այն ամենին, ինչը կնպաստի ստարտափների զարգացմանը:

հիմնականում փնտրում է **էներգետիկ և smart city** ստարտափներ

կապիտալի ներդրում
25€

գիտելիք
Ինտենսիվ 3 ամիս ծրագիր

Կապեր
50+ մենթորներ

Աղբյուր: <https://www.cleantechforest.ee/energyaccelerator>

Total establishment cost	\$ 52,500
sq.m. required	350
Cost of foundation	\$ 52,500
Land cost	\$ -
Property tax	0%

Total organizational expenses			9,200
Equipment and software	2000	1	2,000
Marketing expenses (SMM Campaign, leaflets, etc)	600	12	7,200

Coworking | Staff Related Costs

Total Staff related expenses(Pear Year)			\$ 34,800
Waiter	\$ 300	1	\$ 3,600
Operational Manager/ Event Mager	\$ 600	1	\$ 7,200
Marketing / communication manager/ SMM	\$ 500	4	\$ 24,000

Coworking | Opex In 10 Years

Գործնական ծախսեր 10 տարում	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Աշխատավարձեր	\$ 38,280	\$ 42,108	\$ 46,319	\$ 50,951	\$ 56,046	\$ 61,650	\$ 67,815	\$ 74,597	\$ 82,057	\$ 90,262	\$ 99,288
Կազմակերպչական	\$ 10,120	\$ 11,132	\$ 12,245	\$ 13,470	\$ 14,817	\$ 16,298	\$ 17,928	\$ 19,721	\$ 21,693	\$ 23,862	\$ 26,249

Total Building cost		\$ 900,000
sq.m. required	1800	
Cost of establishment	\$ 900,000	
Land cost	\$ -	
Property Tax	0%	

	Cost	#	Total cost
Total organizational expenses			\$ 43,000
Equipment and software	10000	1	10,000
Networking Events	5000	3	15,000
Marketing expenses (SMM Campaign, leaflets, etc)	1500	12	18,000

Accelerator | Staff Related costs

	Monthly Salary	Number of employees	Total cost for the duration of program
Total Staff related expenses(Pear Year)			\$ 38,400
Project coordinator / events manager	1200	1	\$ 14,400
Marketing / communication manager/ SMM	1000	1	\$ 12,000
Cleaning Woman	100	4	\$ 4,800
Secutiry	150	4	\$ 7,200
Office Manager	500	1	\$ 6,000

Ակնարկ

Միջազգային փորձ

Ռազմավարություն

Իրականացում

Ազդեցություն

Հավելված

Accelerator | Opex In 10 Years

OPEX in 10 years	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Salaries	\$ 60,000	\$ 66,000	\$ 72,600	\$ 79,860	\$ 87,846	\$ 96,631	\$ 106,294	\$ 116,923	\$ 128,615	\$ 141,477	\$ 155,625	\$ 171,187
Organizational	\$ 43,000	\$ 47,300	\$ 52,030	\$ 57,233	\$ 62,956	\$ 69,252	\$ 76,177	\$ 83,795	\$ 92,174	\$ 101,392	\$ 111,531	\$ 122,684

Ակնարկ

Միջազգային փորձ

Ռազմավարություն

Իրականացում

Ազդեցություն

Հավելված

Total Building cost	\$ 15,000
sq.m. required	100
Cost of construction	\$ 15,000
Land cost	\$ -
Property tax	0%

	Salary	Number of employees	Total cost for the one year
Total Organizational related expenses(Pear Year)			\$ 9,600
Operational Manager/ Event Mager	Monthly	1	\$4800
Marketing / communication manager/ SMM	Monthly	1	\$4800

Info Center | Opex In 10 Years

Years	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Salary	\$ 10,560	\$ 11,616	\$ 12,778	\$ 14,055	\$ 15,461	\$ 17,007	\$ 18,708	\$ 20,578	\$ 22,636	\$ 24,900	\$ 27,390
Organizational	\$ 5,280	\$ 5,808	\$ 6,389	\$ 7,028	\$ 7,730	\$ 8,503	\$ 9,354	\$ 10,289	\$ 11,318	\$ 12,450	\$ 13,695

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԸ ԿՎԵՐԱԾՆՎԻ